EXPUNERE DE MOTIVE

CONSILIUL ECONOMIC ŞI SOCIAL
Inregistrat nr. 3125
Data 5-VIII-2011

Secţiunea 1
Titlul proiectului de act normativ

Lege pentru punerea în aplicare a Codului de procedură penală şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative care cuprind dispoziţii procesual penale

Secţiunea a 2-a
Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situaţiei actuale

Elaborarea şi adoptarea unui nou Cod de procedură penală reprezintă un moment crucial în evoluţia legislativă a oricărui stat. Decizia de a se trece la elaborarea unui nou Cod de procedură penală nu a fost o simplă manifestare a voinţei politice, ci a reprezentat, în egală măsură, un corolar al evoluţiei economico-sociale, dar şi a doctrinei şi jurisprudenţei şi a avut la bază o serie de neajunsuri existente în actuala reglementare.

Intrat în vigoare în ianuarie 1969, actualul Cod de procedură penală a trebuit iniţial să facă faţă rigorilor procesului penal ale statului totalitar, pentru ca ulterior, cu multiple modificări, să fie adaptat exigenţelor unui stat democratic. Ratificarea în 1994 a Convenţiei europene pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale a condus la aplicarea directă în cadrul procesului penal a standardelor europene de protecţie, constatându-se numeroase situaţii în care normele de procedură penală române se aflau într-o vădită contradicţie cu jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO).

Actuala reglementare a procesului penal a fost supusă unor frecvente intervenţii legislative care au vizat diferite instituţii procesuale, ceea ce a condus la o interpretare şi aplicare neunitară, lipsită de coerenţă a legii procesual penale, cu repercusiuni asupra eficienţei şi finalităţii actului de justiţie.

În acest context, a fost adoptat de către Parlament noul Cod de Procedură Penală (Legea nr. 135/2010, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 486 din data de 15 iulie 2010).

Noul Cod de procedură penală urmăreşte îndeplinirea următoarelor obiective:

- crearea unui cadru legislativ în care procesul penal să fie mai rapid şi mai eficient, prin urmare, în mod semnificativ mai puţin costisitor;
- protecţia unitară a drepturilor omului şi a libertăţilor garantate de Constituţie şi de instrumentele juridice internaţionale;
- armonizarea conceptuală cu prevederile noului Cod penal;
- reglementarea adecvată a obligaţiilor internaţionale asumate de ţara noastră privind actele normative din domeniul dreptului procesual penal;
- stabilirea unui echilibru corespunzător între cerinţele pentru o procedură penală eficientă, protejarea drepturilor procedurale elementare, dar şi drepturilor fundamentale ale omului pentru participanţii la procesul penal şi respectarea unitară a principiilor care privesc desfăşurarea echitabilă a procesului penal.

Potrivit prevederilor art. 603 alin.(2) din noul Cod de Procedură Penală, *„În termen de 12 luni de la data publicării prezentului cod în Monitorul Oficial al României, Partea I, Guvernul va supune Parlamentului spre adoptare proiectul de lege pentru punerea în*

aplicare a Codului de procedură penală." Mai mult decât atât, data intrării în vigoare a Legii nr. 135/2010 este stabilită prin prezentul proiect de lege pentru punerea în aplicare a acesteia.

Pregătirea punerii în aplicare a noului Cod de procedură penală reprezintă un efort ce se reflectă în mai multe acțiuni ale Ministerului Justiției. Astfel, pe de-o parte, s-a elaborat și se promovează, prin prezentul proiect, pregătirea punerii în aplicare, din perspectivă exclusiv legislativă, a noului Cod de procedură penală. Rămân însă o serie de aspecte cuprinse în noul Cod de procedură penală, a căror pregătire necesită eforturi, în special instituționale și bugetare, pentru care se vor efectua demersuri distincte.

Punerea în aplicare efectivă și eficientă a noului Cod de procedură penală trebuie abordată într-o manieră mai largă, în contextul pregătirii punerii în aplicare și a noului Cod penal și a Legii privind executarea pedepselor și a măsurilor educative privative de libertate, a Legii privind executarea pedepselor, măsurilor educative și a altor măsuri dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, neprivative de libertate, precum și a Legii privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune.

Pentru toate aceste acte normative fundamentale pentru sistemul penal românesc este necesară o pregătire corespunzătoare, atât a sistemului judiciar român, cât și a partenerilor justiției (serviciile de probațiune, administrațiile locurilor de detenție, poliția, poliția comunitară, avocații, mediatorii etc.) și, nu în ultimul rând, a societății românești în ansamblul ei (prin promovarea noilor reglementări și a implicațiilor acestora în plan social). Astfel, trebuie identificate resursele umane și bugetare (de exemplu, pentru asigurarea infrastructurii) necesare aplicării acestor noi reglementări de către sistemul judiciar român. De asemenea, pentru ca intrarea în vigoare a acestor acte normative să aducă schimbările preconizate, este deosebit de importantă pregătirea profesională privind noile reglementări a tuturor celor implicați din sistemul judiciar.

2. Schimbări preconizate

Prezentul proiect de lege este structurat în 4 titluri, care reglementează aspecte precum:

1. Titlul I - Dispoziții generale

Capitolul I – Obiectul reglementării

Capitolul II Dispoziții privind situațiile tranzitorii.

2. Titlul II - Dispoziții privind modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale.

3. Titlul III - Dispoziții de modificare și completare a Codului de procedură penală.

4. Titlul IV - Dispoziții finale și tranzitorii.

2.1 Titlul I - Dispoziții generale

Titlul I al proiectului de lege cuprinde dispoziții generale privind aplicarea legii procesual penale. Sunt stabilite reguli procedurale pentru rezolvarea situațiilor tranzitorii generate de intrarea în vigoare a noului Cod de procedură penală, în raport de stadiul în care se află procesul penal sau diferite proceduri penale la momentului intrării în vigoare a noului Cod.

Proiectul de lege stabilește cu titlu de principiu aplicarea imediată a legii procesuale noi tuturor proceselor și procedurilor penale aflate în curs de desfășurare la data intrării în vigoare a noului Cod de procedură penală.

Având în vedere noile instituții procedurale introduse prin Legea nr. 135/2010, precum și modificarea conținutului sau a condițiilor unor instituții existente în actualul Cod de procedură penală a fost necesară prevederea modului de aplicare a acestor instituții.

De exemplu, în cauzele aflate în curs de judecată în primă instanță la momentul intrării în vigoare a Legii nr. 135/2010 în care nu s-a început cercetarea judecătorească, instanța pe rolul căreia se află cauza o trimite judecătorului de cameră preliminară, care va proceda potrivit art. 342 şi următoarele din noul Cod de procedură penală. Tot astfel, nulitatea oricărui act sau oricărei lucrări efectuate înainte de intrarea în vigoare a legii noi poate fi invocată numai în condițiile noului Cod de procedură penală.

De asemenea, proiectul de lege stabileşte condițiile şi modul în care se va desfăşura judecata în căile ordinare de atac, având în vedere că potrivit noului Cod de procedură penală, apelul devine singura cale ordinară de atac ce poate fi exercitată într-un proces penal.

În situația în care instanțele dispun în căile de atac deja declarate trimiterea cauzei spre rejudecare, aceasta va avea loc potrivit legii procesuale noi.

2.2 Titlul II - Dispoziții privind modificarea şi completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale

Titlul II al Legii reprezintă o parte importantă a acesteia, cuprinzând numeroase prevederi ce reprezintă rezultatul unei analize a întregii legislații procesual penale în vigoare, prin raportare la prevederile noului Cod de procedură penală. Astfel, au fost studiate şi modificate în consecință, prin raportare la dispozițiile noului Cod de procedură penală, toate legile în vigoare ce conțin dispoziții procesual penale.

Studiul dispozițiilor procesual penale în vigoare şi propunerile de modificare formulate şi regăsite în cuprinsul proiectului se înscriu pe mai multe coordonate. Dintre acestea pot fi menționate ca fiind cele mai importante:

1. Abrogarea unor texte din legislația specială, ca urmare a cuprinderii acestora în noul Cod de procedură penală, pentru evitarea paralelismelor procedurale. Astfel, o serie de dispoziții din legile speciale au fost abrogate, procedurile urmând a se desfăşura potrivit cadrului general prevăzut de noul Cod de procedură penală.

Au fost abrogate dispozițiile referitoare la procedura de dispunere a unor măsuri restrictive de drepturi, astfel încât măsuri precum constatarea unei activități infracționale, obținerea listei convorbirilor telefonice, identificarea abonatului, conservarea datelor informatice, ridicarea silită de obiecte şi expertiza genetică să se dispună în baza dispozițiilor art. 150, art.152, art. 153, art. 154, art. 170 şi art. 191 din noul Cod de procedură penală, care au fost la rândul lor modificate, astfel încât să poată fi dispuse de procuror, fără a fi necesară aprobarea judecătorului de drepturi şi libertăți.

Au fost de asemenea abrogate textele referitoare la realizarea constatărilor tehnico – ştiințifice de către specialiştii din cadrul DNA, DIICOT şi Poliției Române, în condițiile în care s-a apreciat că sunt suficiente reglementările generale din noul Cod de procedură penală referitoare la expertize.

Totodată, au fost abrogate dispozițiile privind livrarea supravegheată, examinarea fizică şi folosirea investigatorilor sub acoperire din legile speciale, având în vedere că aceste instituții sunt reglementate în noul Cod de procedură penală.

Au fost abrogate textele referitoare la secretul bancar şi cel profesional din legea specială privind prevenirea spălării banilor, precum şi din cele de organizare şi funcționare a D.N.A. şi D.I.I.C.O.T., reținându-se că nu se justifică reglementarea unor proceduri diferite în legile speciale pentru anumite categorii de infracțiuni sau pentru anumite organe judiciare. Procedura de acces la informațiile bancare pentru toate

categoriile de infracțiuni sau de către toate organele judiciare se va realiza în condițiile prevăzute de Legea nr. 135/2010 (noul Cod de procedură penală).

2. Modificarea unor texte din legislația specială, în vederea corelării cu dispozițiile noului Cod de procedură penală.

În acest sens, soluțiile legislative şi terminologia din legile speciale au fost armonizate cu prevederile noului Cod de procedură penală. Spre exemplu, în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, referirile la soluțiile de scoatere de sub urmărire penală sau de neîncepere a urmăririi penale, care nu mai sunt prevăzute în noua reglementare, au fost înlocuite în mod corespunzător, cu referiri la clasare sau la renunțarea la urmărirea penală.

Totodată, trimiterile la textele din vechiul Cod de procedură penală, respectiv Cod penal, au fost refăcute, potrivit reglementărilor noilor coduri.

Alte dispoziții au fost modificate prin înlocuirea normelor speciale cu trimiteri corespunzătoare la Codul de procedură penală – de exemplu, dispozițiile referitoare la procedura prelevării de mostre biologice din Legea nr. 76/2008 privind organizarea şi funcționarea sistemului național de date genetice.

S-a realizat o reglementare uniformă a competențelor organelor de control care constată infracțiuni cu prilejul desfăşurării activității, prin compatibilizarea textelor din actele normative care le reglementează activitatea cu cele ale art. 61 din noul Cod de procedură penală.

Aceste dispoziții au fost reevaluate pentru a pune în acord legile speciale care acordă atribuții investigative unor autorități nejudiciare cu dispozițiile art. 61 din noul Cod de procedură penală, în situațiile în care actele de control poartă asupra unor fapte care constituie totodată şi infracțiuni. S-a transpus astfel noua concepție privind exercitarea atribuțiilor de constatare a infracțiunilor şi valorificarea procesuală a informațiilor şi a probelor materiale strânse de către organe nejudiciare, cu ocazia constatării comiterii unei infracțiuni, actele întocmite cu această ocazie fiind limitate la scopul şi funcțiile instituite în art. 61 din Codul de procedură penală, constituind doar acte de sesizare a organului de urmărire penală.

Modificările au avut de asemenea în vedere stabilirea limitelor în care autoritățile nejudiciare pot face investigații, valorificarea probatorie a constatărilor, prezervarea privilegiului non-autoincriminării, inviolabilitatea domiciliului în sensul CEDO, protecția spațiilor profesionale. În acest sens, au fost modificate dispozițiile art. 33 şi 36 din Legea nr. 21/1996 – Legea concurenței.

Au fost evaluate o serie de dispoziții pentru a pune în acord întreaga legislație procesual penală cu noua concepție privind organele de cercetare speciale. Astfel, spre deosebire de vechea reglementare, care permitea dobândirea calității de organ cu atribuții procesuale prin simpla desemnare a comandantului militar, în condițiile în care o parte dintre aceste organe aveau atribuții exclusive de cercetare penală, noul cod instituie, prin analogie cu desemnarea organelor de cercetare ale poliției judiciare, regula atribuirii acestei calități numai cu avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție.

De asemenea, au fost abrogate ori modificate (prin înlocuire cu norme de trimitere la dispozițiile noului Cod de procedură penală) dispoziții legale care acordau unor organe sau autorități nejudiciare competențe exclusive privind constatarea unor infracțiuni. Spre exemplificare, menționăm:

- abrogarea art. 48^8 din Legea nr. 17/1990 privind regimul juridic al apelor maritime interioare, al mării teritoriale, al zonei contigue şi al zonei economice exclusive ale României;

- modificarea art. 106 din Legea nr. 107/1996 - Legea apelor;
- modificarea art. 36 din Legea nr. 139/2000 privind activitatea de meteorologie;
- modificarea art. 26 din Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 244/2000 privind siguranța barajelor.

Au fost modificate prevederile privind preluarea cauzelor în interiorul unităților de parchet DNA şi DIICOT, pentru punerea în acord cu deciziile Curții Constituționale în domeniu.

Au fost modificate unele dispoziții privind statutul, drepturile şi obligațiile anumitor categorii de personal - judecătorii şi procurorii, polițiştii, funcționarii publici şi funcționarii publici cu statut special, pentru a asimila la nivelul legislației penale speciale şi extrapenale efectele noilor categorii de măsuri preventive neprevăzute de legislația anterioară, precum arestul la domiciliu şi controlul judiciar, cât şi în scopul corelării cu noile soluții de netrimitere în judecată, respectiv de soluționare a acțiunii penale fără condamnare prevăzute de Codul de procedură penală.

Referitor la dispozițiile privind statutul judecătorilor, a fost regândită competenţa judecătorilor stagiari. Astfel, judecătorii stagiari vor judeca următoarele infracțiuni: lovirea sau alte violențe, vătămarea corporală din culpă, amenințarea, hărțuirea, violarea de domiciliu, violarea sediului profesional, furtul, furtul calificat şi furtul în scop de folosință la plângere prealabilă, abuzul de încredere, gestiunea frauduloasă în forma simplă, distrugerea, tulburarea de posesie, nerespectarea hotărârilor judecătoreşti în anumite forme, violarea secretului corespondenței, abandonul de familie, nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului, împiedicarea exercitării libertății religioase.

3. Din punct de vedere al organizării judiciare, în vederea respectării principiului desfăşurării cu celeritate a procesului penal, a fost regândită compunerea completelor de judecată ale Secţiei penale a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, în scopul corelării cu dispozițiile noului Cod de procedură penală, care prevăd că Înalta Curte de Casație şi Justiție are competența de a judeca apelurile împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel, curțile militare de apel, precum şi de Înalta Curte de Casație şi Justiție, în primă instanță, precum şi contestațiile împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorii de drepturi şi libertăți şi judecătorii de cameră preliminară de la curțile de apel, curtea militară de apel şi Înalta Curte de Casație şi Justiție.

Totodată, a fost regândită competenţa de judecare a cauzelor maritime şi fluviale, fiind înlocuite secţiile specializate cu complete specializate. Modificarea este necesară, întrucât, în raport de numărul actual al cauzelor maritime şi fluviale de la instanțele din Galați şi Constanța, nu se impune crearea de secții specializate în această materie. Astfel, în urma consultării acestor instanțe, au reieşit următoarele aspecte: ca volum de activitate, secția maritimă şi fluvială a Tribunalului Constanța a înregistrat în anul 2009 140 de cauze comerciale şi 2 cauze penale, iar în anul 2010, 151 cauze comerciale şi 8 cauze penale. Această secție are un singur judecător, completele fiind constituite cu judecători de la secțiile comercială şi penală. La Curtea de Apel Galați şi Tribunalul Galați, s-a apreciat că nu este necesară înființarea de secții maritime şi fluviale, având în vedere numărul redus de cauze (5-6 pe an).

Totodată, a fost regândită sfera instanţelor militare, în vederea punerii de acord cu dispozițiile privind competența din noul Cod de procedură penală, care nu mai prevăd competența tribunalului militar teritorial. Această soluție adoptată de cod este consecința faptului că atât tribunalele militare (instanțe cu rang echivalent judecătoriei), cât şi

tribunalul militar teritorial (instanță cu rang echivalent tribunalului) au competență funcțională exclusivă în primă instanță.

Prin urmare, la nivelul instanțelor militare vor exista 4 tribunale militare (cu rang de tribunal) şi o curte militară de apel.

2.3 Titlul III - Dispoziții referitoare la Codul de procedură penală

Acest titlu regrupează o serie de dispoziții de completare şi de modificare a unor texte din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală. Textele în cauză vizează fie înlăturarea unor erori materiale, fie completarea unor omisiuni vădite.

1. În ceea ce priveşte acțiunea civilă, a fost regândită soluția trimiterii cauzei, după disjungere, la instanța civilă, din considerente legate de realizarea cât mai eficientă a procesului de administrare a justiției în România. Astfel, deşi soluția preconizată de Codul de procedură penală are în vedere evitarea prelungirii în mod nejustificat a soluționării procesului penal, prin trimiterea acțiunii civile la instanța civilă, această opțiune ar putea genera o supraîncărcare a instanțelor civile. Pe de altă parte, continuarea judecării acțiunii civile de către instanța penală, după disjungere, ar fi de natură să asigure ambele deziderate avute în vedere, respectiv soluționarea cu celeritate a acțiunii penale şi respectarea termenului rezonabil cu privire la latura civilă. Un argument în acest sens îl reprezintă faptul că, în această ipoteză, probele deja administrate pe latură civilă rămân câştigate cauzei, în timp ce trimiterea cauzei la instanța civilă ar presupune readministrarea acestora. În concluzie, soluția păstrării acțiunii civile în competența instanței penale este de natură să asigure calitatea actului de justiție în ansamblul său.

2. Codul de procedură penală face distincție între tehnicile de supraveghere (interceptarea convorbirilor şi comunicărilor, accesul la un sistem informatic, supravegherea video, audio sau prin fotografiere, localizarea sau urmărirea prin mijloace tehnice, solicitarea şi obținerea, potrivit legii, a datelor referitoare la tranzacțiile financiare, precum şi a datelor financiare ale unei persoane) şi tehnicile de cercetare (obținerea listei convorbirilor, utilizarea investigatorilor sub acoperire, participarea autorizată la anumite activități, livrarea supravegheată şi identificarea abonatului). Potrivit acestei distincții, se stabileşte principiul că tehnicile de supraveghere sunt dispuse de către judecătorul de drepturi şi libertăți, iar tehnicile de cercetare de către procuror.

Acest principiu este în concordanță atât cu practica CEDO, cât şi cu soluțiile adoptate în legislațiilor altor state. Astfel, în cauza PG şi JH contra Marii Britanii (Hotărârea din 25.09.2001 par. 35 – 63), Curtea a arătat că solicitarea de către poliție de la compania de telefoane a listei cu convorbirile purtate de pe telefonul fix al reclamantului nu reprezintă în sine o încălcare a prevederilor art. 8 din Convenție.

Tehnicile de cercetare presupun intruziuni minime în viața privată a persoanei astfel încât nu se justifică reglementarea unor garanții excesive care au ca finalitate îngreunarea activității de urmărire penală şi creşterea volumului de activitate al organelor judiciare.

Reglementarea acestor tehnici în cuprinsul noului Cod de procedură penală cuprinde mai multe contradicții care atrag ineficiența procedurilor şi au necesitat modificarea în consecință pentru unitate şi coerență de reglementare. Astfel, de lege lata, textul legii prevede că măsurile sunt fie *dispuse* (art. 150), fie *aprobate* (art. 152, 170, 191), fie *încuviințate* (art. 153, 154) de către judecătorul de drepturi şi libertăți, deşi nu există diferențe de fond între aceste noțiuni.

Art. 150 prevede la alin. (1) că măsura constatării unei infracțiuni de corupție sau a încheierii unei convenții se dispune de către judecător, la alin. (2) prevede că se dispune de către procuror, iar la alin. (7) că măsura este prelungită de către procuror.

Art. 154 prevede că măsura conservării datelor informatice se dispune de procuror cu încuviințarea judecătorului, însă se prelungeşte de către procuror, potrivit alin. (5), fără a mai fi necesară încuviințarea judecătorului.

Totodată, măsura predării obiectelor se dispune de către organul de urmărire penală numai cu aprobarea judecătorului, potrivit art. 170, însă pentru măsura ridicării silite, potrivit art. 171, nu este necesară această aprobare.

De asemenea, efectuarea expertizei genetice reglementate la art. 191 nu presupune o limitare a drepturilor fundamentale ale persoanei cercetate, care să impună aprobarea ei de către un judecător.

Pentru niciuna din aceste tehnici nu este reglementată o procedură care să prevadă judecătorul competent să aprobe măsura, termenul de soluționare a propunerii de luare a măsurii, caracterul public sau nepublic ori căile de atac împotriva încheierii judecătorului.

Pornind de la necesitatea reglementării în Codul de procedură penală a folosirii colaboratorului şi a persoanei sub acoperire, care sunt prevăzute în prezent în legislația specială (Legea nr. 508/2004, Legea nr. 39/2003, Legea nr. 143/2002), prezentul proiect conține şi dispoziții cu privire la aceste instituții

3. În ceea ce priveşte măsurile preventive, au fost efectuate o serie de modificări, care vizează înlăturarea unor erori de reglementare.

Astfel, a fost regândită procedura de luare a măsurii controlului judiciar, care conținea o serie de contradicții. Potrivit art. 211 din Codul de procedură penală, măsura controlului judiciar şi a controlului judiciar pe cauțiune se poate dispune în cursul urmăririi penale şi de către procuror. Reglementarea din art. 212 contrazice, în parte, textul anterior, prevăzând posibilitatea procurorului de a lua această măsură numai în mod excepțional, în cazul unei nevoi urgente a urmăririi penale şi numai în mod provizoriu pe o durată de cel mult 5 zile, măsura urmând să fie supusă controlului aposteriori al judecătorului de drepturi şi libertăți în camera de consiliu, care prin încheiere o poate confirma sau o poate revoca.

Această reglementare vine în contradicție şi cu dispozițiile privind controlul judiciar pe cauțiune, care dau această măsură preventivă mai gravă în competența procurorului, pentru faza de urmărire penală, fără a prevedea o limitare de durată a acesteia şi, respectiv, fără a impune condiția existenței unei nevoi urgente. În consecință, procedura de luare a măsurii controlului judiciar a fost modificată, această măsură fiind, de asemenea, dată în competența procurorului pentru faza de urmărire penală, cu posibilitatea atacării prin plângere a măsurii la judecătorul de drepturi şi libertăți.

De asemenea, tot sub aspectul măsurilor preventive, a fost remediată o deficiență existentă şi în Codul de procedură penală din 1968, aceea a inexistenței unei proceduri de dispunere asupra măsurilor preventive în perioada cuprinsă între pronunțarea hotărârii în primă instanță, cu consecința desesizării instanței şi sesizarea instanței de control judiciar cu judecarea apelului. Competența de luare, revocare sau înlocuire a măsurilor preventive, în condițiile legii, în acest interval de timp a fost atribuită instanței care a judecat cauza în fond.

4. În privința instituției plângerii împotriva actelor procurorului, modificările sunt justificate fie pentru a îndrepta exprimări deficitare din formulările inițiale (spre exemplificare, cea din art. 339 alin. (4), care nu lăsa posibilitatea atacării în instanță a soluțiilor dispuse prin alt act în afară de rechizitoriu - ceea ce în mod evident era în afara

voinței legiuitorului), fie pentru a pune în acord instituția cu noua concepție a Codului privind fazele şi funcțiile procesuale (cum este cazul modificărilor aduse art. 341).

5. Astfel, cea mai importantă modificare o constituie reglementarea soluțiilor pe care le poate adopta judecătorul de cameră preliminară în mod diferențiat, după cum urmărirea penală s-a desfăşurat doar *in rem* sau a cunoscut şi faza *in personam*, respectiv după cum a fost sau nu pusă în mişcare acțiunea penală. În măsura în care procesul nu a cunoscut această din urmă etapă, s-a observat caracterul inechitabil al reținerii cauzei pentru judecare fără ca persoana dedusă judecății să fi beneficiat de drepturile procesuale ale părții în cursul urmăririi penale. Sub acest aspect, s-au valorificat legislativ inclusiv unele din argumentele care, sub imperiul reglementării anterioare, au stat la baza Deciziei în interesul legii nr. XLVIII (48)/2007 a Înaltei Curți de Casație şi Justiție – Secțiile Unite, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 574 din 30 iulie 2008.

În ceea ce priveşte soluția de reținere a cauzei pentru judecare, în cazul admiterii plângerii, s-a avut în vedere necesitatea ca persoana dedusă judecății (inculpatul) să poată beneficia de aceleaşi drepturi cu cea trimisă în judecată prin rechizitoriu, în condițiile în care noul Codul de procedură penală reaşează după o nouă filozofie şi regulile privind termenele în care nulitățile pot fi invocate – respectiv posibilitatea de a contesta legalitatea probelor şi a actelor de urmărire penală anterior trimiterii în judecată. Astfel, s-a asigurat egalitatea tratamentului procesual al persoanelor deduse judecății, prevăzându-se dispoziții similare celor privind procedura camerei preliminare.

Din aceleaşi rațiuni, a fost necesar să se reglementeze, pentru ipoteza începerii judecății ca urmare a admiterii plângerii, şi posibilitatea contestării modului de soluționare a excepțiilor privind administrarea probelor şi efectuarea urmăririi penale, similar dispozițiilor corespunzătoare procedurii de cameră preliminară.

Dispozițiile privind faza procesuală a camerei preliminare au fost modificate în principal în sensul clarificării etapelor pe care cauza trebuie să le parcurgă în această fază, pentru a facilita exercitarea drepturilor procesuale ale inculpatului, pentru a corela aceste dispoziții cu alte reglementări ale Codului şi pentru a preveni eventuale interpretări diferite ale practicii, având în vedere noutatea acestei instituții în reglementarea procesual penală română.

Astfel, s-au introdus dispoziții exprese privind informarea inculpatului asupra drepturilor procesuale şi în special asupra posibilităților lui de a invoca, numai în această fază, excepții privind sesizarea instanței şi privind urmărirea penală; de asemenea, s-au detaliat dispozițiile privind asistența juridică şi posibilitățile apărătorului din oficiu de a exercita o apărare efectivă şi în această fază procesuală. Observându-se aceste exigențe, s-a apreciat ca fiind mai conformă caracterului echitabil al procedurii şi stabilirea unui termen mai mare, respectiv de 60 de zile, pentru parcurgerea acestei etape procesuale.

Păstrându-se neschimbată concepția inițială privind natura şi funcțiile acestei faze procesuale, dar observându-se necesitatea detalierii regulilor de procedură, au fost reformulate în cadrul art. 345 dispozițiile privind succesiunea momentelor procesuale, după cum s-au formulat cereri sau excepții ori nu au intervenit astfel de incidente procedurale.

În mod corespunzător, art. 346 a fost modificat pentru a detalia tipurile de soluții pe care, în fiecare ipoteză în parte, le poate pronunța judecătorul de cameră preliminară. Totodată, s-a urmărit deplina corelare a acestor dispoziții cu reglementările din materia sancțiunilor procesuale (nulitățile, respectiv excluderea probelor).

Din aceleaşi raţiuni, au fost completate şi dispoziţiile art. 348 prin detalierea soluţiilor pe care le poate pronunţa judecătorul care soluţionează contestaţia.

6. Noul Cod de procedură penală prevede că Secţia penală a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie judecă toate recursurile în casaţie exercitate împotriva deciziilor pronunţate de curţile de apel, în condiţiile în care curţile de apel judecă apelurile împotriva hotărârilor penale pronunţate în primă instanţă de judecătorii şi de tribunale.

Efectele acestei soluţii legislative implică însă o creştere substanţială a competenţei Secţiei penale a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, ceea ce va duce la o supraîncărcare a rolului instanţei supreme.

Având în vedere aceste aspecte, modificările în materia recursului în casaţie au ca scop reconfigurarea motivelor de recurs în casaţie pentru a asigura specificul acestei căi extraordinare de atac şi atribuirea rolului de unificare a practicii judiciare Înaltei Curţi de casaţie şi Justiţie.

În acest sens, s-a redus numărul de motive ale recursului în casaţie, menţinându-se în competenţa Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie numai motivele ce vizează aspecte de fond.

Astfel, proiectul reţine un număr de 5 motive de recurs în casaţie, după cum urmează:

- nerespectarea dispoziţiilor privind competenţa după materie sau după calitatea persoanei;
- condamnarea inculpatului pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală;
- încetarea în mod greşit a procesului penal;
- neconstatarea graţierii sau constatarea greşită a graţierii pedepsei;
- aplicarea unei pedepse în alte limite decât cele prevăzute de lege.

Cât priveşte motivele ce vizează aspecte procedurale, acestea au fost eliminate din sfera recursului în casaţie şi din competenţa Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, fiind transformate în motive ale contestaţiei în anulare, potrivit naturii acestei căi extraordinare de atac.

Extinderea motivelor de contestaţie în anulare se referă la următoarele:

- pronunţarea hotărârii de alt complet decât cel care a luat parte la dezbaterea pe fond a procesului;
- compunerea nelegală a instanţei ori existenţa unui caz de incompatibilitate;
- judecata a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii;
- judecata a avut loc în lipsa avocatului, când asistenţa juridică a inculpatului era obligatorie, potrivit legii;
- şedinţa de judecată nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel;
- instanţa nu a procedat la audierea inculpatului prezent, dacă audierea era legal posibilă;
- împotriva unei persoane s-au pronunţat două hotărâri definitive pentru aceeaşi faptă.

Totodată, a fost limitată sfera hotărârilor împotriva cărora se poate face recurs în casaţie, prin prevederea potrivit căreia nu pot fi atacate cu recurs în casaţie hotărârile definitive pronunţate cu privire la infracţiuni pentru care acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

2.4 Titlul IV - Dispoziţii finale şi tranzitorii

Titlul final al legii stabileşte data intrării în vigoare a prezentei legi şi a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală şi abrogă în mod expres Legea nr. 29/1968 privind Codul de procedură penală, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

3. Alte informații

Secțiunea a 3-a
Impactul socioeconomic al proiectului de act normativ

1. Impactul macroeconomic	Nu este cazul
1[1]. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat	Nu este cazul
2. Impactul asupra mediului de afaceri	Nu este cazul
3. Impactul social	Nu este cazul
4. Impactul asupra mediului	Nu este cazul
5. Alte informații	Nu este cazul

Secțiunea a 4-a
Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

În vederea stabilirii impactului **se vor avea în vedere și concluziile experților în cadrul proiectului de reformă judiciară desfășurat împreună cu Banca Mondială** privind *„Asistența tehnică în vederea pregătirii pentru punerea în aplicare a noului Cod Civil, Cod Penal, Cod de Procedură Civilă, Cod de Procedură Penală"* - proiect coordonat de Ministerul Justiției în calitate de beneficiar și S.C.A. Țuca Zbârcea & Asociații, S.C. KPMG România S.A., The Gallup Organization-România S.R.L. și Hewitt Associates Sp. Z.o.o. în calitate de consultant, cu participarea Consiliului Superior al Magistraturii, a Ministerului Public și a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Indicatori	Anul Curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare,						
plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale:						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare,						
plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal (ii) bunuri si servicii						

b) bugete locale:			
(i) cheltuieli de personal			
(ii) bunuri şi servicii			
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:			
(i) cheltuieli de personal			
(ii) bunuri şi servicii			
3. Impact financiar, plus/minus, din care:			
a) buget de stat			
b) bugete locale			
4. Propuneri pentru acoperirea creşterii cheltuielilor bugetare			
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare			
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor şi/sau cheltuielilor			
7. Alte informaţii			

Secţiunea a 5-a
Efectele proiectului de act normativ asupra legislaţiei în vigoare

1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea proiectului de act normativ:	
a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ;	a) Legea nr.29/1968 privind Codul de procedură penală, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 78 din 30 aprilie 1997, cu modificările şi completările ulterioare;
b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziţii.	
2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislaţia comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare	Nu este cazul
3. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare	Nu este cazul
4. Decizii ale Curţii de Justiţie a Uniunii Europene	Nu este cazul
5. Decizii ale Curţii Europene a	Pantea c. României, 03.06.2003

Drepturilor Omului.	Anghel c. României, 4.10.2007 Crăciun c. României, 30.09.2008 Temeşan c. României, 10.06.2008 Mihaiu c. României, 4.11.2008 Samoilă şi Cionca C. României, 4.03.2008 Soare c. României, 16. 06.2009 Didu c. României, 14.04.2009 Tarău c. României, 24.02.2009 Ali c. României, 09.11.2010
6. Alte acte normative şi/sau documente internaţionale din care decurg angajamente	Nu este cazul
7. Alte informaţii	Nu este cazul

Secţiunea a 6-a
Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informaţii privind procesul de consultare cu organizaţii neguvernamentale, institute de cercetare şi alte organisme implicate	Proiectul de act normativ a fost afişat pe pagina de internet a Ministerului Justiţiei, în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparenţa decizională în administraţia publică.
2. Fundamentarea alegerii organizaţiilor cu care a avut loc consultarea, precum şi a modului in care activitatea acestor organizaţii este legata de obiectul proiectului de act normativ	
3.Consultările organizate cu autorităţile administraţiei publice locale, in situaţia in care proiectul de act normativ are ca obiect activităţi ale acestor autorităţi, in condiţiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităţilor administraţiei publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative	Nu este cazul.
4. Consultările desfăşurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente	Nu este cazul
5. Informaţii privind avizarea de către a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Ţării	Este necesar avizul: - Consiliului Legislativ;

c) Consiliul Economic şi Social d) Consiliul Concurenţei e) Curtea de Conturi	- Consiliul Economic şi Social; - Consiliului Superior al Magistraturii.
6. Alte informaţii	Nu este cazul

Secţiunea a 7-a
Activităţi de informare publică privind elaborarea şi implementarea proiectului de act normativ

1. Informarea societăţii civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	Proiectul de act normativ a fost afişat pe pagina de internet a Ministerului Justiţiei, în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparenţa decizională în administraţia publică.
2. Informarea societăţii civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum şi efectele asupra sănătăţii şi securităţii cetăţenilor sau diversităţii biologice	Nu este cazul
3. Alte informaţii	Nu este cazul

Secţiunea a 8-a
Măsuri de implementare

1. Masurile de punere in aplicare a proiectului de act normativ de către autoritătile administraţiei publice centrale şi/sau locale - înfiinţarea unor noi organisme sau extinderea competenţelor instituţiilor existente	Nu este cazul
2. Alte informaţii	

Având in vedere cele menţionate mai sus, a fost întocmit prezentul proiect de Lege pentru punerea în aplicare a Codului de procedură penală şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative care cuprind dispoziţii procesual penale, pe care îl supunem spre aprobare.

MINISTRUL JUSTIŢIEI

28.07.2011

Cătălin PREDOIU

Ministerul Justiţiei
Secretar general
ALINA MI...

AVIZĂM FAVORABIL:

MINISTRUL ADMINISTRAŢIEI ŞI INTERNELOR

Traian IGAŞ

MINISTRUL FINANŢELOR PUBLICE

George IALOMIŢIANU

MINISTRUL AGRICULTURII ŞI DEZVOLTAREA RURALE

Valeriu TABĂRĂ

MINISTRUL COMUNICAŢIILOR ŞI SOCIETĂŢII INFORMAŢIONALE

Valerian VREME

MINISTRUL DEZVOLTĂRII REGIONALE ŞI TURISMULUI

Elena Gabriela UDREA

MINISTRUL EDUCAŢIEI, CERCETĂRII, TINERETULUI ŞI SPORTULUI

Daniel Petru FUNERIU

MINISTRUL MEDIULUI ŞI PĂDURILOR

László BORBELY

MINISTRUL AFACERILOR EXTERNE

Teodor BACONSCHI

PREŞEDINTELE CONSILIULUI CONCURENŢEI

Bogdan – Marius CHIRIŢOIU

PREŞEDINTELE OFICIULUI NATIONAL DE PREVENIRE SI COMBATERE A SPALARII BANILOR

Adrian CUCU

MINISTRUL APĂRĂRII NAŢIONALE

Gabriel OPREA

MINISTRUL ECONOMIEI, COMERŢULUI ŞI MEDIULUI DE AFACERI

Ion ARITON

MINISTRUL MUNCII, FAMILIEI ŞI PROTECŢIEI SOCIALE

Laurenţiu Sebastian LĂZĂROIU

MINISTRUL TRANSPORTURILOR ŞI INFRASTRUCTURII

Anca Daniela BOAGIU

MINISTRUL SĂNĂTĂŢII

Cseke ATTILA

AVOCATUL POPORULUI

Ioan MURARU

AGENŢIA NAŢIONALĂ A FUNCŢIONARILOR PUBLICI

Andras SZAKAL

DIRECTORUL SERVICIULUI ROMÂN DE INFORMAŢII

George Cristian MAIOR

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Mugur ISĂRESCU

OFICIUL ROMÂN PENTRU DREPTURILE DE AUTOR

Robert BUCUR

OFICIUL DE STAT PENTRU INVENȚII ȘI MĂRCI

Gábor VARGA